

Vikuskiptis
Sosialurin setur
hesuferð fokus
á bróstrabba

MODELLMYND

– Undan nýggja avtaluni vórðu meiri enn helvtin av krabbameinssjúklingunum sendir uttanlands til viðgerðar, men nú sleppa fleiri undan at ferðast av landinum, sigur Johnny í Grótinum, stjóri á Landssjúkrahúsinum

MYND: MODELLMYND

MYND: ÁLVUR HARALDSEN

ikki sluppu á bíðilistar róptu varsko, ið elvdi til nógv rok í fjølmiðlunum og legði stórt trýst á politikkararnar. – Tá ið ljós verður varpað á støðuna og tørvurin er stórus á eini heilsutænastu, rópa fólk harðari, og politiska játtanin fylgir oftani við. Tað hevur víst seg í hesum førinum, at nú varð gjørligt at tryggja øllum kvinnum rætt til at lata seg kanna fyri bróstrabba, sigur stjórin á Landsjúkrahúsinum, nú áleið 2 milliúnir krónur eru oyramerkar til mammo-grafi screening.

Uppsøgn ávirkar ikki bíðitíð

Fyri fleiri kvinnur hevur tað verið serstakliga ørkymlandi at merkja knyklar ella líknandi í bróstinum, uttan at sleppa til kanningar beinanvegin, ella at verða settar á drúgvan bíðilista. Í løtuni er eingin bíðilisti, og við nýggja tilboðnum er ætlanin at kalla fyrstu kvinnurnar inn longu í desember. Hóast tað kemur tó illa við, at ein røntgenlækni júst hevur sagt seg úr starvi, veitir Johnny í Grótinum vissu fyri, at uppsøgnin ikki kemur at ávirka mammo-grafi screeningarnar.

– Tað er sjálvandi harmiligt, at missa starvsfólk, men skipanin og játtanin til bróstrabba kanningararnar er gjørd fyri seg. Tað vil siga, at hon verður ikki ávirka av broytingum aðrastaðni í starvsfólkahópinum – ein radiologur verður settur til hetta arbeiðið óansæð. Nú vóna vit, at somikið av umsóknum koma til røntgenstarvið, at vit fáa manna bæði størvini, sigur stjórin á Landssjúkrahúsinum.

MORTAN@SOSIALURIN.FO

FAKTA

- Um 200 føroyingar fáa staðfest krabbamein árliga
- Í meðal eru 25 tilburðir av bróstrabba staðfestir um ári
- Við nýggja tilboðnum, er ætlanin at kanna 2.500 kvinnur árliga
- Nýggja ætlanin kemur at kosta um 2 mió kr.

POSITIVT VIÐ KANNING

- 6 av 1.000 luttakarum í røntgenkanningum verða bjargaðar undan krabbameini.
- Verður krabbin funnin tíðliga, eru viðgerðartilboðini betri, og heilivágurin virkar minni tyngjandi á sjúklingin.

KELDA:
SUNDHEDSSTYRELSEN.DK
KRABBAMEINSFELAGID

Nær skal man kannast?

Aldur og genetiskur arður økir um vandan við bróstrabba, men nógvar kvinnur fáa staðfestan bróstrabba av óvissum orsökum. Pína merkist seint í sjúkugongdini, meðan fyrstu sjúkueyðkennini eru knyklar í bróstinum. Onnur eyðkenni kunnu verða húðarbroytingar á bróstunum, blóð ella væta kemur úr vørtunum ella hovnir knyklar merkjast í armholuni.

Hóast nógvar kvinnur merkja knyklar, vætusavnan ella smáar forkálkingar í bróstunum, er talan í fleiri førum ikki um illkynjaðar broytingar.

NEGATIVT VIÐ KANNING

- Krabbi, sum ikki vildi ment seg til sjúku, ofta funnin, og kvinnur fáa óneyðugar skurðviðgerðir.
- Vísir røntgenkanningin broytingar, verður kvinnan vanligi kallað inn aftur til nærri kanningar, hóast krabbin í nógvum førum er góðkynjaður.
- Allir krabbar síggjast ikki á røntgen myndum, og tiskil kunnu kanningar geva sjúkuraðum eina falska vissu fyri at vera trygg.

Kanningin

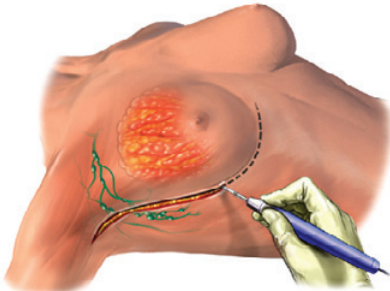
Kertilsvevnaðurin í bróstunum skal liggja flatur móti røntgentólinum, og tí verða naknu bróstini trýst millum tvær plátur, meðan røntgenmyndin verður tikin. Summar kvinnur boða frá pínu meðan myndin verður tikin, men pínar hæsar skjótt av aftur.

Sjúkan

Tað kann ganga rúm tíð áðrenn fyrstu krabbameinskyknurnar vaksa seg til ein knykil. Í fleiri førum verða krabbameinskyknurnar ongantíð til krabbameinssjúku. Tó er vandin, at krabbameinskyknurnar breiða seg til eitlarnar í armholuni, og ferðast runt í kroppinum.

Viðgerð

Knykilin og vevnaðurin kring knykilin verða tikin burtur. Ein annar møguleiki er at taka alt brósti burtur (mastektomi).

Eftir skurðin fáa kvinnurnar bjóðað stráluviðgerð og/ella heilivág til tess at minka um vandan fyri at sjúkan kemur aftur.